

Тәвәккәллек, батырлықта
Жыр булып калсам иде.

Фатих Кәрим ижатына бағышланган
презентация

Фатих Кәримнең тормыш һәм иҗат юлы.

**1909 елның
9 гыйнварында
Башкортстанның
Бишбүләк
районы Ает
авылында
Әхмәтвәли мулла
гаиләсендә
унберенче –
төпчек бала
булып дөньяга
килә.**

Белемгә омтылыш

```
graph TD; A(Белемгә омтылыш) --> B(Ает (1909) башлангыч мәктәп); A --> C(Бәләбәй (1922) педагогия техникумы); A --> D(Казан (1924) жир төзелеше техникумы);
```

Ает (1909) башлангыч мәктәп

Бәләбәй (1922) педагогия техникумы

Казан (1924) жир төзелеше техникумы

ئىشچىلار ئىشى ئۈچۈن كۆرمىشكە خەزىر بولما!

Делегация «Юнис Товарищ»
Орган Таъабашбиро ЦКБКСМ
Адрес Москва, Никольская, 10
Центр казат.ред. «Кавис Москва»

كچكئنه ئىپدەشلەر

ئىتتىپاق كىتابخانىسى قۇرغۇ كىتابخانىسىدا تىنچ - ياشلار ئىبراسىل تىزىمىدا
قاپتا بىر مەرتەبە مەسكۇمە چىزىلغان ئۇرمان پاتلار زور تال

بىرلەشمە
2 ئايدا - 40 تىن 8 ئايدا - 80 تىن
12 ئايدا - 1 سوم 80 تىن

10 (42) ئىچىن نومۇر

نۆكتەبىر - 1927

10 (42) ئىچىن نومۇر

يەشەسەن، ئىزلىگەن خالقلارنى
ئازادلىققا چىقارغىن ئۆكتەبىر!

ئە ئىتتىپاق ئىشچى - ئىگىچىنىڭ
قۇچاغىدا ئۈسە ئۆكتەبىر.
10 يىل ئىپتىدائى بىزدە ئۆكتەبىرنىڭ
ئوتلىق قۇچاغىدا ئۈسە بىز.
بىزنىڭ كۈنلەر - يەشەن تىزلىگەندە
كاممۇناغا كوچۇ مېزگىلى.

ئۆكتەبىر كۈرگەن مەسەد

بۇنىڭ ئۆكتەبىرنىڭ 10 يىللىقىدا ئاندىن تارىخىن بىلەن بىر
زور غەپ بولدى. لېكىن زور ئىشچىلارنىڭ ئوقۇچىلارنى
ئۆكتەبىرنىڭ بىرىنچى كۈنلىرىدە 3 - 4 پەسەن تارىخ بولغانىدى.
شۇنىڭ ئۈچۈن ئالارغا بۇل كۈنلەرنى ئىسكە تۇتىدۇ. مۇمكىن
توگىل.

«كىسكە ئىپدەشلەر» بۇل بۇنىڭ كۈنىنىڭ بۇنىڭ رىئالىيەت.
سېپىنىڭ پىترا گراد ئورماندا بارىكادالاردىن گراژدانلار سوغىنى
ئارتقان جىڭگە ھەم سانبىيالىزىم ئېلىن تۈزۈگە خەلق
سوزالغان بولدى قىچاقچاغتا ئۈز يىتىدە كورسەتەرگە بولدى.
بىز ئاندىن كور كۆرگەندىن ئاندىن، بۇل كور كۆرگەندە ماتىرىياللارنى
مەسكۇمە «رىئالىيەت» موزىنىدىن ئالغان.
بىزنىڭ كور كۆرگەندە ماتىرىياللار 1 - ئۆكتەبىر كۈنلىرى 11 گراژ-
دانلار سوغىنى، 11 - تۈزۈ چۈرى ئىسسىق بىلەن 3 بولدى بولدى
كۈنلەردىن، ھەم ھەر يىتە سايىن سىز ئالغان سۈرەتلەردە
كۈرە ئالسىز.

لىتىن فرونتقا بارغىن قىزىل ئارمىيىلارنىڭ ئوزاتما.

Ф. Кәримнең
 “Хәзәр сезнең
 белән” исемле
 беренче
 шигыре
 “Кечкенә
 иптәшләр”
 журналының
 1927 елгы
 икенче
 санында
 дөнья күрә.

Жир төзелеше техникумында укыганда булачак әдип ныклап әдәби һәм ижтимагый эшчәнлеккә тартыла. А. Алиш, Г. Минский, М. Әмир һәм башка бик күп дуслар таба.

**Рәсемнәрдә
Фатих Кәрим үзенен
якын дуслары
белән.**

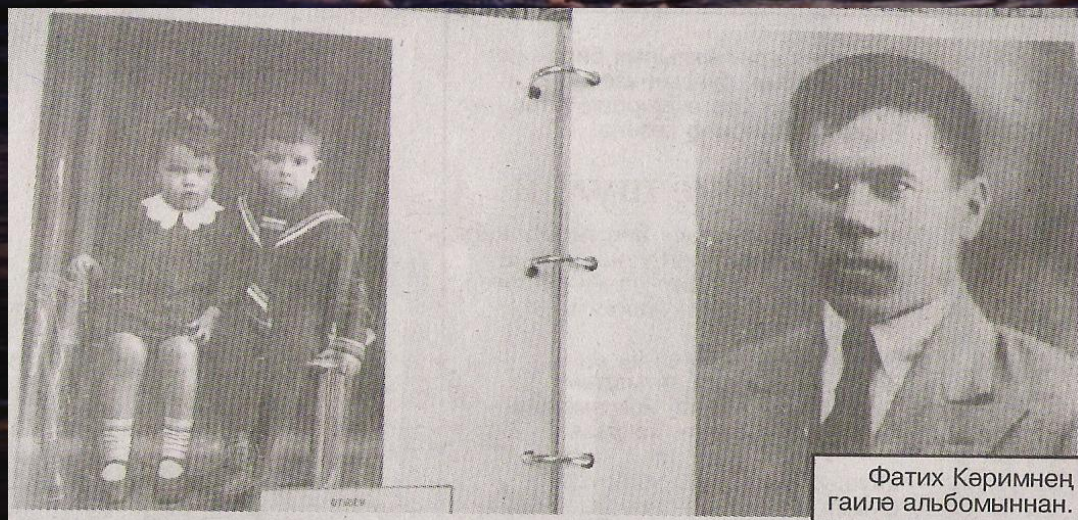
Татарстан язучылар оешмасы каршында эшлэгән әдәбият түгәрәге членнары арасында (уңнан сулга) беренче рәттә Фатих Кәрим.

*Тәрәзәмә кунган ак күгәрчен
Гөрли-гөрли канат кагына.
Кагына да уйнап очып китә
Син яшәгән өйләр ягына.
Ә мин калам тынчу таш төрмәдә,
Тимер рәшәткәгә баш иям.
Өзелергә житеп сыкрый күңлем
Сагынудан сине, Кадриям!*

Хатыны һәм кызлары

Фатих Керимнең
гаилә альбомынан.

Язмыш һаман
безне аерырга
тырышты һәм
менә аерды
инде, мәңге
күрмәм инде
мин аның көләч
коңгырт
күзләрен...

Урамга
чыксам,
шинельле
кешеләр күрсәм,
Фатих исемә
төшә. Ах, ул
соры шинель...
Ах, бу сугыш...

Фатих Кәрим госпитальдә.
Казан. 1942 ел, май.

1942 елның мартында Смоленск өлкәсенең Сухиничи, Масалык юнөлешендәге сугышларда була, “Зайцева Гора” биеклегенә өчен сугышканда аягы яраланып, госпитальгә элгә. 1942 елның беренче маенда дөваланып бетү өчен Казан госпиталенә жиберелә.

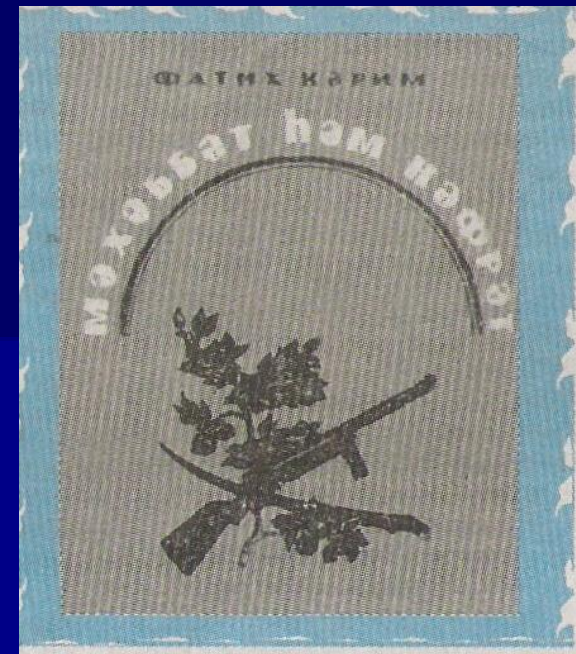
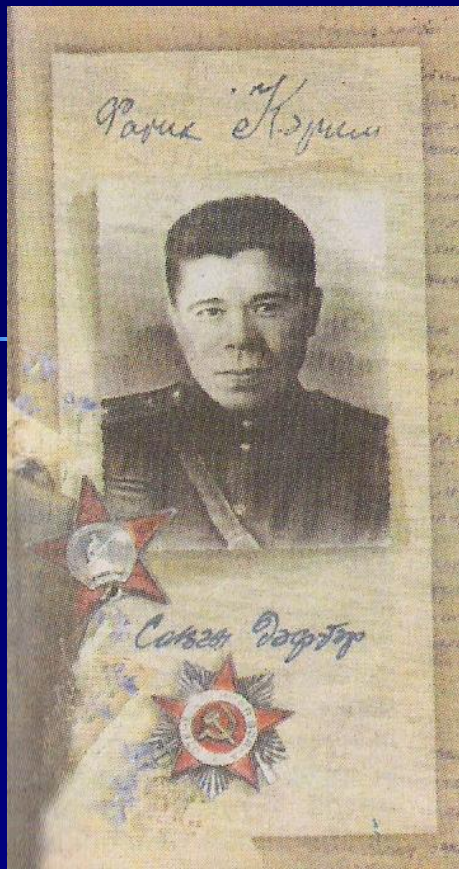

Ташкентта. 19.16.43 ел.

Кашшаф Ф.!

Сизга, берге эшкән урғулан шикәтсиз
информацияга сәләмәтлеик сәләм. Үзгә
ишкән-сәү. Сөзгә дә сәләмәтлек рәһмәт.
Сөзгә хәл-һәләкәтлеик рәһмәт, сөзгә һәм шүбһә,
эшкән-сәү, сәләмәтлеик мәңгүләрдә һәм
Ашкәтләрдә. Промышленостинформация
хәл-һәләкәтлеик. Мәңгүләрдә сәләмәт
хәл-һәләкәт. Мәңгүләрдә 42 ел
сәләм 8 ел сәләм һәм сәләм мәңгүләрдә
һәм сәләм. Мәңгүләрдә сәләм һәм сәләм
мәңгүләрдә сәләм һәм сәләм, сәләм
һәм-һәм һәм сәләмәтлеик сәләм сәләм.
Мәңгүләрдә сәләм һәм сәләм мәңгүләрдә
сәләм. Мәңгүләрдә сәләм сәләм сәләм-
һәм, һәм сәләм мәңгүләрдә, һәм сәләм
сәләм сәләм. Мәңгүләрдә сәләм
сәләм сәләм һәм сәләм сәләм.
Сәләм сәләм, сәләм сәләм

**Ф. Кәримнең тәнкыйтьче Гази Кашшафка язган хаты.
Г. Кашшаф Ф. Кәримгә яшьлегеннән үк таныш. Бу гомерлек
дустына шагыйрь иң тирән серләрен ача, аның киңәшләрен
яшәү принцибы итеп ала.**

Ф. Кәрим сугыш елларында гажәеп дәрәжәдә актив эшли. Сугыштан аз гына бушап торган арада да ул 150 дән артык шигырь, 8 поэма, 1 баллада, 2 повесть, 1 драма әсәре ижәт итә.

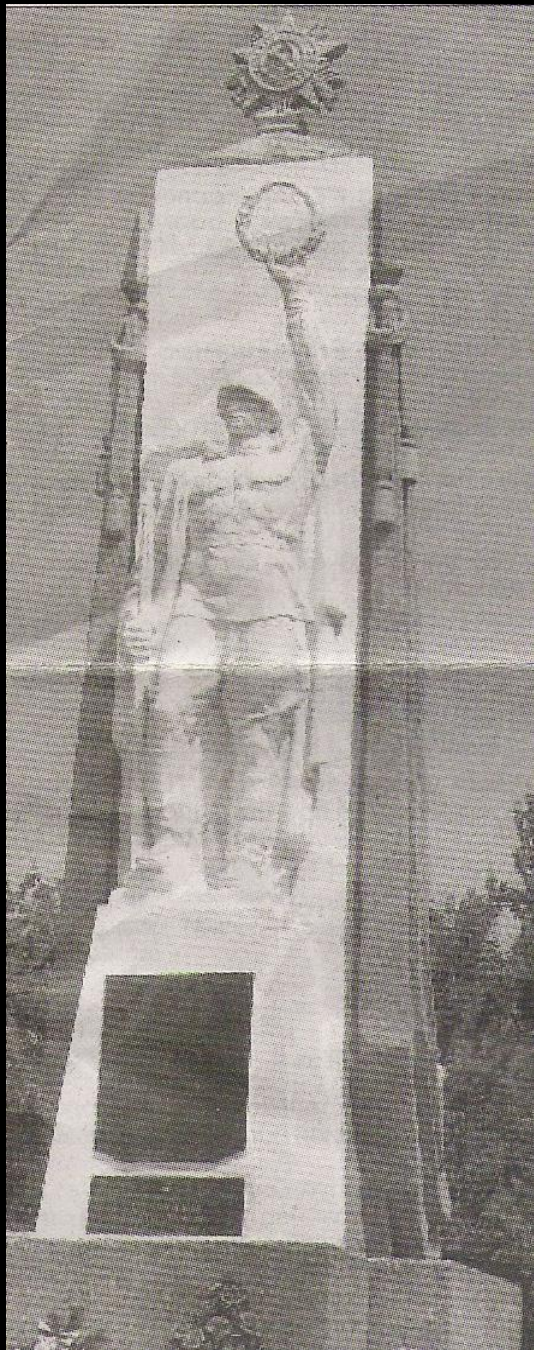

Жиргә тамган
безнең һәр тамчы
кан

Кан түгел ул – матур
ал чәчәк,

Алар безнең изге
жиребездә

Бәхет гәле булып
үсәчәк!

Мин – бер шагыйрь;
Тойгы, хис кешесе,
Яратам мин кошлар
сайравын.
Мин – гуманист,
Сөям дөньяны,
Акмасын, дип,
Жирдә кеше каны,
Гуманизм – минем байрагым.

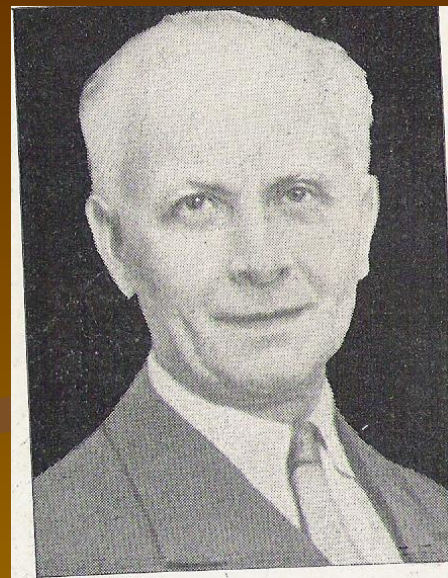

Алар барысы да
шагыйрьне
хәтерлэтәләр.

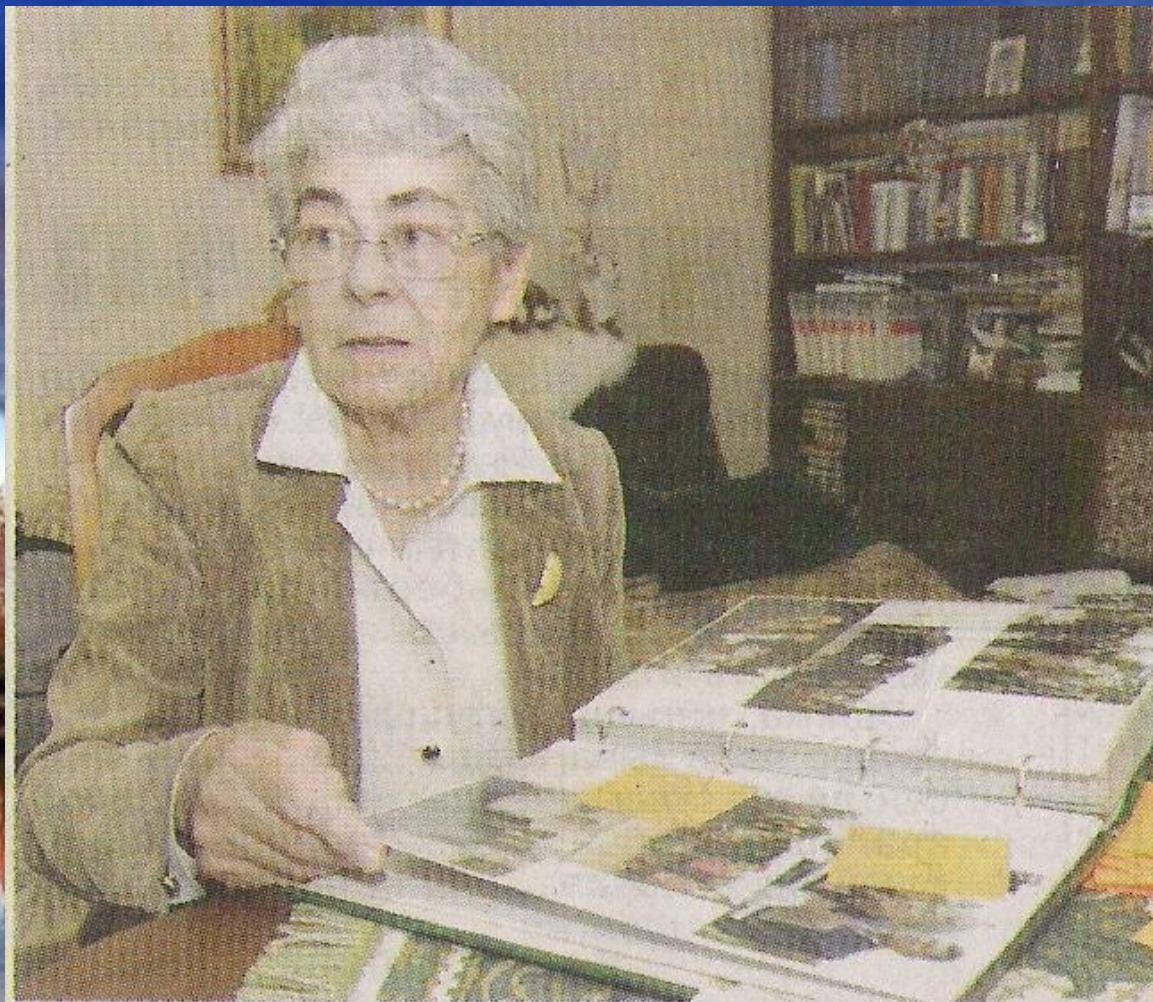
“Дөнья хәлләре кискенләшкән саен нигәдер Фатих Кәрим кебек кешеләр искә төшә. Ә бит Фатих Кәрим – Бөек Ватан сугышы шагыйре. Бүгенге дөнья белән узган сугышның арасы нигә шулай якыная? Ике кырыс чор. Татар совет поэзиясендә шул чорны Фатих Кәримнән дә тулырак чагылдырган башка бер шагыйрь дә юк. Кенигсберг янында сугышның бөек үренә күтәрелде, үзенәң иҗат үренә күтәрелде, үз шөһрәтенә шул солдат үреннән карап үлде. Үзенә йөкләнгән зур эшне башкарып китте шагыйрь.”

Сибгать Хәким

“Фатих Кәрим – һәр шигырь юлы белән ватанына фидакарь хезмәт иткән җырчы һәм солдат. Аның Казан музееда изге реликвия булып саклана торган шинеле генә түгел, кулъязмаларының соңгы битләренә кадәр пулялар белән тишкәләнеп беткән”.

Луи Арагон

**Хэрби кешелэрне күрсәм, әткәй диеп
йөзенә карыймын...**

Фронтóвик-шаḡыйрь Фатих Кәримḡә
100 ел

**Фатих Кәримнең
100 еллык
юбилей
тантанасыннан.**

**Шагыйрь Ренат
Харис һәм
Ф. Кәримнең
кызы Ләйлә
шагыйрьнең
каберендә.**

Уфа дәүләт "Нур" татар театры Фатих Кәримнең фаҗигале язмышын гәүдәләндергән "Ясмин гөле" әсәрен сәхнәләштерде. Рәсемнәрдә спектакльдән күренешләр.

Дошманга ялкын
сибүче
Жил булып барсам
иде,
Тәвәккәллек,
батырлыкта
Жыр булып калсам
иде.

Ф. Кәрим “Теләк”

Игътибарыгыз
өчен рәхмәт!